

Geen naoorlogs politicus heeft Nederland meer schade berokkend dan Diederik Samsom

Posted on 2 mei 2026 by Arnout Jaspers

Politici die echt iets voor elkaar krijgen voor hun land of stad, hebben over eerbewijzen niet te klagen. Eredoctoraten, prestigieuze lezingen, hagiografe tv-documentaires, dat suddert nog tien à twintig jaar door na het beëindigen van de politieke carrière, en het is ze van harte gegund.

Maar de middelmatige knoeier, de feitenresistente ideoloog, de ruggengraatloze wegkijker, de brave tassendrager die volgens de partijleider aan een fraai postje toe is – die stromen na een paar roemloze maanden of jaren in de schijnwerpers af naar de luwte, die mogen zonder dat er een haan naar kraait verder hun tijd uitzitten als burgemeester of commisaris van het een of ander.

Toch zou het goed zijn om over falende politici vaker de balans op te maken: wat heeft hun contraproductieve beleid Nederland gekost? De feitenresistente ideologen richten verreweg de meeste schade aan, en in deze categorie heeft geen

naoorlogs politicus Nederland meer schade berokkend dan Diederik Samsom.

Blijf politicus los zien van de persoon

Toen hij en ik allebei nog in Leiden woonden, zag ik hem wel eens langsrijden op weg naar het station. Niet in een geblindeerde auto met drie bodyguards erbij, maar gewoon op de fiets, met een peuter in een stoeltje aan het stuur.

Voor alle duidelijkheid: hoezeer ik het ook met Samsom oneens ben, en ongeacht de hekel die ik heb aan zijn ideologische gedram over kernenergie, heb ik nooit de geringste neiging gehad om zo iemand van zijn fiets te trekken, ook zonder kind niet. We moeten de politicus wel los blijven zien van de persoon, iets wat in het geval van Pim Fortuyn gruwelijk mis gegaan is.

Samsom heeft als PvdA-politicus aan de basis van de PAS-regeling gestaan, het gecompliceerde systeem van geitenpaadjes om, zo dacht hij, het stikstofprobleem langs de Raad van State te loodsen. Nadat de Raad van State daar zijn banvloek over uitsprak, is het in Nederland van kwaad tot erger gegaan met de stikstofwaanzin.

De schade door de stikstofwaanzin is gigantisch, maar slechts gedeeltelijk in geld uit te drukken. De 25 miljard euro – of hoeveel het uiteindelijk ook wordt – die expliciet in de begroting staat om de landbouwsector te slopen is niet meer dan een beginnetje. Daardoor zullen de voedselproductie en landbouwexport structureel afnemen, met elk jaar miljarden aan gederfde winst, gederfde belastinginkomsten, een verslechterde handelsbalans en hogere voedselprijzen. Hoeveel jaar vooruit mogen we dat redelijkerwijs aan het geknoei van Samsom toerekenen? 30 jaar? 50 jaar?

Strijd tegen kernenergie

Daar komt nog bij de vooral immateriële schade van de verergering van het woningtekort door het stikstofslot, en het ontnemen van elk agrarisch beroepsperspectief binnen de EU aan duizenden boerenfamilies en hun kinderen. Hoe zetten we dat allemaal op de factuur? Er is eigenlijk geen beginnen aan, dus daar ga ik deze keer aan voorbij.

Op het politieke strafblad van Samsom staat een ander wapenfeit waar we wel een

zinnige berekening op los kunnen laten: zijn strijd tegen kernenergie, die het fundament van zijn politieke carrière vormt. Dat begon al toen hij nog student aan de TU Delft was, als actievoerder van Greenpeace, daarna als PvdA-prominent, als kabinetschef van Frans Timmermans met zijn Green Deal voor de EU, en nu weer als president-commissaris van de Gasunie.

In die laatste functie heeft hij weliswaar niet direct iets met kernenergie te maken, maar hij fungeert daar als aanjager van de groene waterstof-economie. Het hele bestaansrecht daarvan is dat die, volgens Samsom, in combinatie met de wiebelstroom uit windmolens en zonnepanelen, kernenergie overbodig maakt. Nu al worden pilot-projecten voor groene waterstof stopgezet wegens uit de hand lopende kosten, en ik geef u op een briefje: groene waterstof om stroom te produceren als het niet waait en de zon niet schijnt is een fiasco, economische zelfmoord.

Episch falen van de hele Nederlandse politiek

Als Nederland rond de eeuwwisseling kerncentrales was gaan bouwen, hadden we nu een elektriciteitsvoorziening gehad met 70 à 80 procent kernstroom, zonder netcongestie, zonder windmolenparken die de rest van deze eeuw op subsidie moeten draaien, zonder Stekker op Zee die een slordige 100 miljard euro kost, en die niet de energie-intensieve industrie het land uit jaagt.

Natuurlijk is het discutabel om slechts één persoon de schuld te geven van dit epische falen. De hele Nederlandse politiek heeft dat laten gebeuren, en het was niet eens een puur linkse hobby: vlak ook niet uit wat VVD-er Ed Nijpels als kwartiermaker van de 'hernieuwbare' energietransitie hieraan heeft bijgedragen, met zijn Klimaattafels waar iedereen mocht aanschuiven, als je maar niets met kernenergie te maken had.

Niettemin is Samsom onbetwist de grote roerganger van de anti-nucleaire energiepolitiek van de laatste dertig jaar. Zonder zijn door Greenpeace gedicteerde houdgreep op het publieke en politieke discours was een koerswijziging nog mogelijk geweest. In het geval van Nijpels geldt *'never ascribe to malice what can adequately be explained by stupidity*', maar Samsom, als tweevoudig winnaar van de Nationale IQ-test, heeft dat excuus niet. Samsoms *malice* (slechtheid) is zijn diepe behoefte om zich ideologisch in te graven, en dan gebruikt hij vanuit die loopgraaf zijn intelligentie en dossierkennis om iedereen met een andere visie

onder vuur te nemen.

Dat is in de Nederlandse politiek zeer effectief gebleken, en ook toen hij de Raspoetin van Timmermans was. Maar in Brussel was het snel gedaan met zijn invloed toen Timmermans wegging, en nu omarmt de EU kernenergie weer als deel van de oplossing voor de energiecrisis.

Wat had keuze voor kernenergie opgeleverd?

Maar goed, hoe gaan we dat allemaal op de politieke factuur aan Samsom zetten? Het is uiteraard zeer ingewikkeld om een economisch 'als-dan' scenario door te rekenen als Nederland, bijvoorbeeld onder premier Balkenende in 2003, resoluut voor kernenergie gekozen had.

Gelukkig bestaat er een zeer reëel gidsland, namelijk Frankrijk, dat in de jaren zeventig resoluut voor kernenergie koos, en binnen 15 jaar op 70 procent kernstroom zat. Frankrijks 57, merendeels bijna een halve eeuw oude, kernreactoren houden nu het complete stroomnet van West-Europa overeind als zon en wind weinig tot niets leveren – wat met grote *on*regelmaat gebeurt.

Stel dat Balkenende visie getoond had, dan had Nederland vanaf 2015 ook voor 70 procent kernstroom gehad. Ik heb Grok een scenariootje laten doorrekenen wat dat voor Nederland had betekend, met behoud van de feitelijke ontwikkeling van zon- en wind-stroom. Dan was de elektriciteitsproductie nu al vrijwel volledig fossiel-vrij geweest (in plaats van in 2040, wat nu het officiële doel is), en hadden we sinds 2015 ongeveer 200 miljoen ton CO2-uitstoot bespaard. Daar komt dan voorlopig nog elk jaar 20 miljoen ton CO2-besparing bij. En daar is het Samsom allemaal om te doen, zegt hij: de CO2-uitstoot omlaag brengen.

Historische schuld

Aan CO2-uitstoot hangt in het EU ETS-systeem een prijskaartje, en dat schommelt momenteel rond de 80 euro per ton. Dus alleen al die niet-vermeden uitstoot kost Nederland nu jaarlijks 1,6 miljard euro, maar die prijs per ton zal in de toekomst sterk gaan stijgen, naarmate de EU meer gratis uitstootrechten inneemt.

Het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) rekent met een klimaatschade van 174 euro per ton CO2, en dan komt de historische schuld op Samsoms factuur uit op

34,8 miljard euro, waar vanaf nu nog ieder jaar minstens 3,48 miljard euro bij komt.

Over wat het bouwen van een stuk of tien grote kerncentrales vanaf 2003 gekost had kun je eindeloos twisten (waarschijnlijk minder dan wat de Stekker op Zee kost, alleen maar om al die windstroom aan land te krijgen, maar we zijn de beroerdste niet, dus dat strepen we tegen elkaar weg) maar uiteindelijk komen de kosten van het hele systeem tot uitdrukking in de kostprijs per kilowattuur.

De kale kostprijs ligt in Frankrijk zo'n 2 eurocent per kilowattuur lager dan hier, dankzij de goedkope kernstroom. Bij een jaarverbruik in Nederland van 120 terawattuur kost dat de burger 2,4 miljard euro per jaar. Hoewel stroom in Nederland vooral duur is door belastingen, wat gewoon een keuze van de overheid is, maken ook de hoge netbeheerkosten stroom duur, en dat is weer grotendeels te wijten aan de netverstorende wiebelstroom uit zon en wind.

Een gemiddelde consument betaalt in Frankrijk zo'n 6 cent per kilowattuur, in Nederland 18 cent per kilowattuur, wat alle Nederlandse consumenten gezamenlijk nog eens zo'n 3 miljard euro per jaar kost. Daar plakt de overheid tegenwoordig dan wel weer subsidie voor de burger met de kleine beurs tegenaan, maar het verlies voor de Nederlandse economie is er gewoon.

Wanbeleid werkt door op hele economie

Dit zijn maar een paar voorbeelden van posten die je op de politieke faalfactuur van Diederik Samsom kunt zetten. Dat houdt nog helemaal geen rekening met hoe zulk wanbeleid doorwerkt op de economie als geheel. Bij het krankzinnige stikstofbeleid is het evident dat de landbouwsector daar een enorme tol voor gaat betalen. De netcongestie die er niet zou zijn als we voor 70 procent op kernstroom draaiden, en die volgens Tennet zeker nog tot 2035 gaat duren, heeft enorme repercussies voor allerlei bedrijfstakken en de aantrekkelijkheid van Nederland voor buitenlandse bedrijven. Uitrekenen wat dat kost, tot 2035, laat ik graag aan het PBL over.

Wynia's Week *brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. Doet u (weer) mee? Hartelijk dank!*